

Det är mitt jobb att bli förälskad

ATT ARBETA I KONSTNÄRLIGA PROCESSER I
SCENKONSTSAMMANHANG

GRETA LIGNELL

**KONST-
UNIVERSITETET**

✕ TEATERHÖGSKOLAN

2023

LÄRDOMSPROV

SAMMANDRAG

DATUM:

FÖRFATTARE Greta Lignell	UTBILDNINGS- ELLER MAGISTERPROGRAM Utbildningsprogrammet i skådespelarkonst på svenska
DEN SKRIFTLIGA DELENS/AVHANDLINGENS TITEL Det är mitt jobb att bli förälskad – Att arbeta i konstnärliga processer i scenkonstsammanhang	DET SKRIFTLIGA ARBETETS SIDANTAL (INKLUSIVE BILAGOR) 42s.
DET KONSTNÄRLIGA/ KONSTNÄRLIGT-PEDAGOGISKA ARBETETS TITEL Det blev inte scener ur ett äktenskap (Lignell och Lommi, 30.11.2022, Teaterhögskolan i Helsingfors, Studio 3) Den konstnärliga delen är en produktion av Teaterhögskolan ☒ Den konstnärliga delen är inte en produktion av Teaterhögskolan (avtal om upphovsrättigheterna har gjorts) ☐ Det finns ingen inspelning av den konstnärliga delen ☐	
<p>Denna konstnärstext blickar tillbaka och reflekterar över min studietid på Teaterhögskolan i Helsingfors 2018–2023. Genom självreflektion och andra skådespelare undersöker texten vilka element som är de mest väsentliga för mitt konstnärliga arbete just nu. Skrivprocessen har i sig har varit forskande. Det mest centrala materialet i texten är ett transkriberat intervjumaterial med skådespelarna Iida Kuningas och Lidia Bäck. Jag har ställt mig själv och dem frågor som har varit relevanta för min skrivprocess och min utveckling som skådespelare. Hur går jag i dialog om och med mitt arbete och den teknik som jag har utvecklat under min studietid på Teaterhögskolan? Hur formulerar sig andra skådespelare kring sina arbetsmetoder? Vilka element skapar struktur och öppnar upp ett skrivande? Hittade jag nya sidor i min yrkesroll som scenkonstnär genom att skriva? Dessa är centrala frågor som jag undersöker i min konstnärstext.</p>	
ÄMNESORD: Dialog, konstnärlig process, skådespelarteknik, arbetsmetod	

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

---

1. INLEDNING	4
1.1. <i>Vad vill jag veta?</i>	5
1.2. <i>Hur arbetar jag?</i>	6
1.3. <i>Växelverkan</i>	7
<hr/>	
2. GRETA LIGNELL DISKUTERAR MED IIDA KUNINGAS	9
3. ATT GÖRA VAL – EN MELLANREFLEKTION	22
4. GRETA LIGNELL DISKUTERAR MED LIDIA BÄCK	23
5. HUR FUNGERADE INTERVJUERNA?	37
6. EFTERHANDSREFLEKTION OCH AVSLUTNING	38
6.1. <i>Vad tar jag med mig från intervjuerna?</i>	40
<i>Hänvisningar och källförteckning</i>	42

1. INLEDNING

Innan jag började skriva den här texten hade jag väldigt svårt att definiera vilken skådespelarteknik jag utformat under min studietid på Teaterhögskolan. Nu förstår jag att de verktyg jag skapat faktiskt kan vara helt egna och personliga. Alla intryck som jag fått och hur jag har börjat skapa kopplingar mellan kunskap och praktiskt skapande är speciella på grund av vem just jag är. Min personlighet och intuition har växt fram, gömt sig, förvildats och ändrat form. Att vara skådespelare är som att ha en helt egen levande organism som lever med dig. Om jag förändras, påverkas den. Om jag blir trött, orkar den inte. Den är personlig, och med personlig menar jag alltså motsatsen till något universellt, något allmänt, som vem som helst kan lära sig. Åtminstone har jag svällt, jäst och vuxit i flera möjliga och omöjliga riktningar under min skådespelarutbildning och det påverkar hur jag ser på mig själv och omvärlden.

Det känns naturligtvis också essentiellt att kunna beskriva den utbildning jag gått i fem års tid, speciellt då vi verkar leva i en tid av allt färre resurser för konst, teater och performance. Utbildningsprogrammet för skådespelarkonst på svenska beskriver sina målsättningar och innehåll på sina hemsidor bland annat på följande sätt:

“Att genomgå utbildningen i skådespelarkonst innebär att bli expert på uppträdande i teori och praktik.(...) Målet är att utbilda samarbetande skådespelare, som förmår bidra till såväl konststartens traditioner som till dess framtid och samhällsrelevans.”¹

Då personer frågar mig vad jag i praktiken har studerat vill jag kunna svara på frågan med någonting konkret. Ofta blir svaret “Jag har lärt mig om självkännedom och fysiskt uttryck”. Det är ju så mycket mer än så och räcker därför inte heller som svar för mig. Jag är inte ute efter ett uttömmande svar eller en sanning utan snarare söker jag en möjlighet att formulera min subjektiva definition på hur det är att vara skådespelare och

---

¹ Uniarts.fi 2.5.2023

vilka element som formar min yrkespersonlighet och arbetet i sig som en yngre, tvåspråkig, kvinnlig skådespelare som är intresserad av scenkonstfältet. Jag går inte i just denna text djupare in på ämnet kring min bakgrund i att vara hämmad i ett skrivande eller att psykologisera det. Jag kan ändå notera att koncentrationssvårigheter och osäker grammatik på grund av min tvåspråkighet har även påverkat min osäkerhet i att skriva. Även om jag fortfarande genomlever dessa känslor av handlingsförlamning så drömmer jag nog om att hitta medel att använda ett skrivande i mitt kreativa skapande, främst för att jag hittat njutning i vissa delar av arbetet, till exempel att redigera och fokusera på dramaturgin i en text. Jag drömmer också om att hitta njutning i att arbeta allena och hitta ro i mitt självständiga arbete.

Vad som gäller språk så har jag valt att hålla mig till att skriva endast på svenska för att utmana mig själv (i andra fall har jag kunnat skriva på många språk och sedan översatt texten till svenska). Delar av texten har i tidigare skeden av processen varit skrivna på finska som jag sedan valt att inte ha med. Jag har velat se hur texten blir skriven av mig då det inte blir en akademisk uppsats utan mera en konstnärlig process som antingen leder någonstans eller så inte. Denna text är alltså som min studietid: en påbörjad process.

1.1. Vad vill jag veta?

Jag har prioriterat att reflektera kring följande i denna text : Hur är jag i dialog kring mitt arbete och den teknik som jag har utvecklat under min studietid på Teaterhögskolan? Kan andra skådespelare formulera sig kring sina arbetsmetoder? Jag har arbetat mig fram till frågor och reflekterat väldigt fritt, dels genom att skriva och därför främst genom att vara i dialog med andra skådespelare genom intervju och diskussion och få en inblick i mitt eget och deras arbete och tänk.

En fråga som stigit fram angående denna skrivprocess är: Får jag lägga denna skrivtid på att fokusera på min egen utveckling inom skrivande och konstnärliga processer? Det är en fråga som genomsyrats under hela skrivprocessen då jag har format innehållet för mitt skriftliga slutarbete som jag kallar en konstnärstext.

Det här är inte en självhjälpsbok, men ändå lite. I denna konstnärstext har jag arbetat mig fram till ett innehåll genom en dialogisk process och försökt vara lyhörd inför vilka

tankar som gror och lyfts fram efter min fem år långa skådespelarutbildning på Teaterhögskolan i Helsingfors. Mitt skrivande har fungerat som ett slags kunskapande och ett öppet sökande där en stor del av processen har varit att formulera mig kring de frågor som intresserar mig. Jag har tillåtit mig själv att vara forskande i ett slags "hur" och "vad" i de frågor jag hittar. Jag har skrivit, bandat in mig själv, intervjuat andra och transkriberat material. Jag har alltså försökt utnyttja arbetsmetoder som känns relevanta för just denna process och slutarbete.

Den huvudsakliga materialandelen i texten består av oredigerat transkriberat intervjumaterial i form av dialog. Jag har upplevt dessa intervjusituationer som de mest värdefulla av allt det material som jag hanterat under skrivprocessen: Ett möte två skådespelare emellan och för mig en tydlig växelverkan. Det är något jag värderar högt, även i mitt skådespelararbete. Jag har även studerat hur jag resonerar genom skriven text versus verbal kommunikation inför andra.

Det är relevant för denna text att öppna upp detta "hur" i form av hur jag arbetat fram den. Jag har försökt vara medveten om vilka val jag gjort och gör inom ett arbete och det har varit mitt sätt att själv få syn på hur jag arbetat hittills och vilka tendenser jag haft. Med tendenser menar jag också vanor som personligen faller mig naturligt.

1.2. Hur arbetar jag?

Jag är på gott och ont en person som organiskt och ofta har agerat på impuls eller på intuition i mitt arbete, vilket har gjort att jag har behövt hitta struktur och skarpare val för att hitta någon slags balans. Då jag går på impuls fattar jag snabba beslut som inte kräver ett rationellt förtänk av mig, utan där jag hastigt bejakar det som kommer till mig. Med intuition menar jag att vara lyhörd och uppmärksam på min omgivning och lita på vad jag snappar upp i stunden, att agera "på känsla" och vara i relation till det som sker utanför mig. Min personlighet, eller mitt temperament, leder mig lätt in i ett visst arbetssätt och därför har jag velat hitta en färdighet i att vara mera teknisk som gör att jag kan spara på energi eller åtminstone vara mera ekonomisk med min tidsanvändning. Jag blir lätt insugen i ett projekt och tappar bort mig totalt vilket gör att

min tidsanvändning och -uppfattning har känts oberäknelig. Jag kan hållas inne i en bubbla av ett projekt i veckors tid, på arbets- och fritid, tills det blir premiär eller uppvisning. Då vågar jag börja släppa farten till en lite långsammare, mera lyssnande, stundvis passiv. Det här betyder inte att jag skapar material väldigt snabbt eller mycket då jag arbetar, men att jag nog är väldigt flitig i mitt arbete. Det är antingen eller. Jag prioriterar en arbetsprocess och dess behov väldigt lätt över annat, det sker ofta obemärkt, och då jag är inne i en process har jag ofta svårt att släppa den ur mina tankar.

Kort sagt så har jag ett behov att ge arbetet så mycket kärlek och uppmärksamhet jag bara kan och det kopplar jag definitivt till just min personlighet.

1.3. Växelverkan

Dialogen med mina två intervjuobjekt Iida Kuningas och Lidia Bäck (intervju senare i texten) är det centrala materialet i denna text och utformar så även den centrala delen i texten. I början på intervjuerna med skådespelarna Iida Kuningas och Lidia Bäck berättar jag för dem att jag valt att fokusera på teman som begränsningar och struktur inom skådespelaryrket. Det är inte riktigt sant, eller åtminstone visste jag i situationen inte riktigt ifall det skulle bli temat eller inte, snarare var det en startpunkt för mig att arbeta med. Jag begränsade intervjutiden till ca. 30 minuter var så att dialogen inte skulle dra ut alldeles för mycket.

Då vi träffades i mars, två olika dagar vid skilda tillfällen, tänkte jag att jag ville ge dem båda en chans att prata ledigt om deras profession och sina inställningar (enligt vad som verkade ledigt för mig), och jag tillät även diskussionen att flyta på beroende på vad jag hörde dem tala om och lyfte såna frågor som väckte mitt intresse. Jag ledde diskussionen framåt också helt baserat på vilka saker jag känner till om dem som scenkonstnärer från förut: Vilka projekt de varit med i, vad de beskrivit som svårt versus roligt, hurdan närvaro de har på scen enligt mig, för att nämna några exempel. Varken Iida eller Lidia visste på förhand vad jag ville fråga dem, endast att jag har en

tidsbegränsning på 30 minuter för samtalet och att jag skriver en uppsats med hjälp av intervjuerna.

Jag tillät mig själv sedan att ställa väldigt vaga frågor till båda två (detta blir tydligt senare i texten). Jag ville vara sensitiv inför vad jag frågar, för att kunna reagera på situationen i stunden istället för att på förhand bestämma med vilken inställning jag bemöter dem och vad jag är ute efter för svar.. Här i åtanke att jag känner dem från förut och att det i sig skapar en tydlig utgångspunkt. Jag ville se vilka frågor som stiger fram oss emellan kring vad vi gör och hur vi gör det, och se i fall jag hittar svar på frågor som lyfts.. Vissa frågor var förstås även sådana som i sin tur inte alls intresserade och ändå ställde jag dem eller diskuterade dem med båda parter.

Mina intervjuobjekt arbetar som bäst i olika sammanhang: Iida Kuningas arbetar som fastanställd skådespelare på Teater Viirus i Helsingfors. Lidia Bäck är freelanceande skådespelare, regissör och burleskartist. Dessa faktum påverkar också vår diskussion och de perspektiv som stiger fram, där båda två är väldigt medvetna om vilken position de talar utgående från.

2. GRETA LIGNELL DISKUTERAR MED IIDA KUNINGAS

Inkommande kapitel innehåller en diskussion mig och Iida Kuningas emellan. Iida är professionell skådespelare och scenkonstnär och därpå världens finaste skådespelarfadder, eller för mig: Kummitäti. Vi har sett och diskuterat varandras föreställningar väldigt aktivt sedan jag påbörjade mina studier på Teaterhögskolan fem år sedan och jag ville därför reflektera med just henne kring frågor såsom hennes skådespelaryrke och tankar kring arbetsomständigheter. Iida arbetar sedan några år tillbaka på Teater Viirus och parallellt som freelanceande skådespelare på andra teatrar. Hon spelar även aktivt i olika film- och Tv-produktioner. Jag känner till att hon jobbat i olika slags arbetsgrupper och med olika slags metoder och var därför intresserad av att höra hur hon resonerar kring sitt eget arbete. Iida är också tvåspråkig, så som jag, och jag har märkt att det varit viktigt för mig att lära känna en person i branschen som vet hur det är att arbeta som tvåspråkig skådespelare i Finland. Vi har kunnat reflektera över frågor som just mångspråkighet på fältet. Jag vill hänvisa till detta på grund av att språkvalet nämns i början av intervjun.

Följande diskussion är en av två intervjuer och äger rum på café La Torrefazione som ligger vid Glaspalatset i Helsingfors. Vi dricker kaffe och klockan är 12:15.

“Greta: Så! Okej. Är det okej för dig att vi pratar svenska?”

Iida: Vi måst ju prata svenska-

Greta: -I.o.m. att jag skriver på svenska. Så är arbetet lättare för mig.

Iida: Joo.

Greta: Okej, det här är en intervju och diskussion mellan Greta Lignell och Iida Kuningas.

Jag har bett dig att vara ett av mina intervjuobjekt. Jag har funderat här nu då på vilka personer jag upplever att jag har sett en hel del och också kommunicerat mycket med och haft diskussioner både om det här yrket och om mina studier. Och så finns det liksom en ganska personlig koppling mellan dig och mig. (paus) Och så är jag intresserad av det jobbet som jag har sett dig göra.

Iida: Jaha. Kiva. Vilken ära.

Greta: Jag har försökt fokusera på, i den här... Jag kallar det här nu alltså då en konstnärstext, i stället för en akademisk magisteruppsats. Och i den fokuserar jag just nu på rubriken begränsningar och hur man lägger upp en struktur i skådespelararbete. Eller i performing.

Iida: Jees.

Greta: Och det gör att jag också är jätteintresserad av hur andra funderar kring det. I det här fallet du. Och dels så handlar det här för mig om att definiera och att väga definiera. Vad är då liksom begränsningar där? Och jag tänker att begränsningar också är en del av det där att specificera. Att "vad håller jag på med här?", du förstår.

Iida: Begränsningar betyder alltså i det här fallet inte att lägga gränser, eller...?

Greta: Joo! Joo. Fast jag fokuserar då inte så mycket på det där med personliga gränser - fast det också har med begränsning att göra - utan mera på liksom: Hur ramar vi in ett arbete? Och vilka begränsningar har vi som enskilda skådisar som arbetet också påverkas av? Snarare än det där "nu lägger jag min personliga gräns här" eller så...

Iida: Mm. Mm just det.

Greta: Det vill säga typ "estot" på finska kanske.

Iida: Jaa, joo jag började just tänka på alltså att. Att sätta gränser är aktivt. Begränsningar är någonting som på något sätt påverkar dig, hindrar dig. Men du kanske är ute efter någonting annat? Men det kanske kommer fram as we go by.

Greta: Joo.

Iida: Joo.

Greta: Nå en del av det tänker jag att är... På något sätt, nu i alla fall, att försöka hitta vissa nycklar. I och med att jag snart har gått en 5 år lång utbildning så har jag försökt klura ut vilka nycklar jag hittat och vilka jag inte har hittat, och vilka är sådana som jag har saknat.

Iida: Ja?

Greta: Jag sku vilja börja med att fråga dig en lite knepig fråga. Skulle du kunna beskriva dig själv och ditt yrke i några få ord? Eller ska vi säga dig själv i koppling till just ditt yrke?

Iida: Jag... som skådespelare? Är det liksom din fråga?

Greta: Nå där har du väl en första definition redan ja -

Iida: Jag... Jag dethär... Jag skulle säga att jag är en sån här, liksom team player. Jag tar inte hemskt mycket plats men jag älskar nog att få alltså, via ett stort ansvar så tycker jag nog om att fylla stora stövlar, om du förstår vad jag menar. Men nu när jag har jobbat senaste 7 åren mest i en ensemble så märker jag nog att jag inte är den som liksom... vill armbåga mig fram. Att jag kan till och med bli lite passiv i vissa sammanhang. Men alltså jag är mottaglig för regi, jag är liksom ganska flexibel, tror jag, och lätt att jobba med. Eftersom folk ännu vill jobba med mig ännu efter första gången så (skrattar) drar jag den slutsatsen att... så är jag liksom nog en yta att lägga sina visioner på, ett slags medium. Där egot inte liksom står i vägen för någons vision. Mmh. Mmh ungefär så. Just nu.

Greta: Sku du vilja peka ut... peka ut vilka saker som gör att du klarar av att jobba med en teknik? Eller vilka saker påverkar sättet som du arbetar på? Vad behöver du för ramar? Så här som du säger så trivs du t.ex. med att jobba i grupp eller i ett samarbete med andra...-

Iida: Eller jag är jätteokej med att jobba i grupp -

Greta: ...-Vilka saker styr det där grupparbetet mest för dig?

Iida: Alltså det måste finnas en gruppdynamik som fungerar. Det måste finnas förtroende för varje enskild människa i den där gruppen. Liksom om jag nu talar om en arbetsgrupp. Eller en professionalitet och respekt för varandra. För varandras också, alltså olikheter och olika tillvägagångssätt i förhållande till arbete. Men vad som styr...? Väntas nu. Nu måste du fråga på nytt för att jag...

Greta: Jag e intresserad av vilka saker som påverkar det där, eller låt oss säga att av alla de projekt eller jobb eller verken som du har tagit del av så... Har du lyckats vara i en sådan grupp där det verkligen är fungerande att arbeta i grupp?

Iida: Joo för det mesta. För det mesta. Nu kom jag och tänka på ett verk där jag var en av upphovsmakarna. Nu talar jag om Svett. Och det var en lite mera tricky position att dels själv stå på scen och också vara en upphovsmakare i ett kollektivt verk. Så där var jag inte den mest medgörliga på grund av min position. För då var jag en av upphovsmakarna och jag hade en stark vision av vart jag ville att det här verket skall gå. Då var jag nog alltså inte jobbig men... men nog alltså kämpig att jobba med säkert för att jag hade så mycket på spel.

Jag hade mycket mera på spel än när jag jobbar som skådis. Men som skådis i en grupp så tycker jag nog att jag kan fungera även om det finns andra individer som orsakar sterv i min hjärna. Att jag kan ta distans och ruva på mina juttun hemma men inte liksom när vi jobbar på golvet. Och det har säkert med min personlighet och natur att göra att... Hmm. Nåja vad har det manne sen och göra med inte vet jag.

Greta: Men det där är ju intressant om du skiljer på... Vänta nu, så här: Du skiljer på din identitet, din yrkesidentitet, du säger att det är skillnad på upphovsmakare eller skådis, att vad som står på spel. Hur navigerar du i det alltså?

Iida: Jag försöker nog skilja på dom för att jag tror att... det blir väldigt smärtsamma processer om jag försöker lite tassa mig in på den där upphovsmakarens tomt så att säga. Men nu är ju min erfarenhet så många produktioner på Viirus och ju mer vi gör desto mer börjar de här gränserna med vad jag är suddas ut.

Det här är nu bara var jag är just nu och vad jag grubblar på just nu. Det blir allt svårare att bara vara skådis.

Greta: Varför blir det svårare?

Iida: För att jag är i en position där jag oftast har anställt... alltså där jag också är arbetsgivare åt den där regissören och har varit med om att fatta beslutet och varför och teaterns bästa och mitt bästa och allt det här flyter liksom ihop... Så alltså. I en repetitionsprocess så finns det hela tiden närvarande, inte bara hur "bra" jag gör eller fixar min uttalade uppgift utan liksom... Det sväller lite över.

Greta: Hur sku du beskriva det där ansvaret då? Om jag nu upprepar att... En del av det är till exempel arbetet eller din post på Viirus som bäst. Så hur skulle du beskriva det där ansvaret då att "bara vara skådis"? Vad är det där "bara en skådis"?

Iida: Nå det beror ju också jättemycket på form. Att talar vi om devising eller att jag ska spela en skriven roll, en Hamlet, liksom. Vilket jag nu skulle tycka att är helt satans skönt. Att nu spelar jag liksom en just sådan här roll. Då erbjuder jag ju alltid allt vad jag har: hela min personlighet, allt mitt kunnande, min sårbarhet. Men det beror ju jättemycket på vilken slags föreställning jag jobbar med. Eller vet du spelar jag någons fru, jag har en snäv liten uppgift. Eller spelar jag vet du Pelikanens den här... alltså! Jag minns inte ens vad hon hette mera för hon föreföll så obetydlig i mina ögon i den här pjäsen, den här dottern (skratt).

Greta: Nå. Alltså. För mig så verkar du på scen göra ett, alltså ett väldigt, ta inte mig fel, tydligt arbete som förmedlas starkt till publiken. Att det är liksom inte... det blir aldrig några onödiga frågor att vad håller hon på med för mystiskt där som jag inte alls får tag på. Smusslande och sådant.

Iida: Det har jag fått höra joo.

Greta: Okej?

Iida: Att jag är ganska klar och tydlig.

Greta: Arbetar du med klara ramar då?

Iida: Det kan hända att det har satt sig i mig, den utbildningen, som jag har fått av Chris af Enehielm. Alltså Den psykofysiska handlingens metod². Att jag jobbar med en strävan även om jag nåh.. inte helt medvetet alltid sysslar med jätte djupgående analyser scen för scen replik för replik. Men joo, åtminstone för några år sen var tydlighet någonting som jag tyckte att jag ska fortsätta att hålla på med eller fortsätta att tycka att är viktigt på scen.

Greta: Vad tar du till sen när det blir så här: Okej jag har ingen strävan, jag vet inte vad det här materialet är riktigt...? Alla har säkert en erfarenhet av det där att hur klar och tydlig en föreställning eller ett verk än blir så finns det alltid några stunder där det finns de där favoritisarna eller "klart som korvspad"-typs-av-stunder. Och så finns det de där momenten där man tänker bara... Jag vet aldrig hur jag ska lösa den här jävla stunden. Och så vet man inte heller någonsin, men på något sätt lyckas man nu lösa det då sen...

---

² "Den fysiska handlingens metod, som grundar sig på Konstantin Stanislavskijs skådespelarteknik och som vi i huvudsak undervisades i skulle jag sammanfatta så här: Den karaktär du spelar har ett mål i berättelsen och för att uppnå detta mål behöver karaktären utföra en mängd olika delmål. För att uppnå dessa delmål behöver hen göra olika sorters handlingar ofta i förhållande till andra karaktärer (som förstås har sina egna mål och delmål). Pjäsens olika karaktärer har olika mål och använder sig av olika handlingar för att uppnå dessa mål och när karaktärernas mål och handlingar kolliderar med varandra uppstår dramat. Det är en metod som lämpar sig för den typen av pjäser där karaktärernas potentiella handlingar kan läsas ut av texten." (Ehrström, Lindeman, Molin, 2021)

Iida: Nåmen. Nåh nåh. Nu har jag (skrattar) då börja trivas med ambivalens. Vilket ännu för fem år sen var någonting som jag hatade. Att fuck that, vad är ambivalens? Jag vill veta vad jag gör här? Men nuförtiden tycker jag att det är jätteintressant att jobba med det här not-knowing och liksom... att publiken kan projicera sina associationer på mig jag kan vara en sådan här projektionsduk för någons tankar och reflektioner alltså. Att int behöver jag heller veta hela tiden jag är helt fine med sådant nu för tiden.

Men så här: När vi sitter i en replokal och premiären börjar närma sig och om det är så att det är uppenbart att regissören eller regissörerna inte vet vad de vill ha... så nu tycker jag ju absolut att det är frustrerande för att det är jag som at the end of the day måst stå där på scenen och göra någonting i x-antal minuter eller timmar. Där finns en skillnad till upphovsmakeri och att vara en skådis, är att jag kan själv ta hand om mitt det här att jag inte vet om jag är upphovsmakare som det var i Svett³, där det också var uttalat att vi inte riktigt vet vad vi kommer hit för att göra framför publiken, vet du. Men jag tror, alltså, just den situationen som jag ändå har varit i några gånger att jag anar om int regissören vågar säga att jag har ingen fucking aning, alltså att det blir en känsla, det blir en aning, så försöker jag nog göra någån val. Och det handlar inte ens om... det hjälper inte alltid att snacka med kollegorna heller. Det för inte nödvändigtvis det egna arbetet vidare men något val måst jag då hitta på.

Greta: Finns det liksom... Jag vet att... Jag funderar mycket på att varför är det så svårt... Eller alltså jag har upplevt att desto längre jag har gått i den här scenskolan eller teaterhögskolan så desto lättare har det blivit att prata om ett verk. Jag har hittat en vokabulär och ett sätt att prata om föreställningar från olika positioner. Saker som ramar, eller dramaturgi, komposition, du förstår.

Men jag funderar ofta att varför är det så svårt precis som det är nu när jag ställer dig frågor om... Okej just nu är det frågor om omständigheter och din eller min förhållning till dem. Mina frågor till dig styrdes till just dom. Men om jag nu sku försöka fråga dig att finns det någon teknik eller metod som du tar fast dig själv för, sådär “ ahaa det här brukar jag alltid gå till” till exempel i såna situationer som du beskrev att “ahaa jag anar nu att..” eller “jag märker att det finns ett behov..” och det är din yrkeskunnighet och du

---

³ Föreställning och samarbetsproduktion av Zodiak, Teater Viirus och Hanna Ahti

själv som leder, så hittar du några såna tendenser? Och nu med teknik menar jag nödvändigtvis inte ööh Tjechov eller såna här, utan det kan vara hurdana som helst, höpöhöpö-teknikat, egna som du kunde tänka att “oj vet du vad såhär brukar det alltid bara gå när jag är tvungen att lösa nånting själv”.

Iida: Alltså det här är, hmm, lite svårt för att. Mina tankar och känslor präglas så mycket av vad jag just har jobbat med. Det finns inte något genomgående annat än släpp allt vad du hade inför varje process. Släpp. Släpp! Det är inte en toolbox, det finns ju någon jag har ju någon toolbox. Min grund-toolbox är säkert inspirerad av Marcus Groth, det är en mixmax mishmash av Marcus Groth och tanken av närvaro och lyssnande och kroppsliga förnimmelser eller att kroppen tror på vad munnen talar. Slash Stanislavskij eller Den psykofysiska handlingens metod, jag minns inte vad den där norska bruden heter som har utvecklat från Stanislavskij en metod. Nej okej.

Okej det här är nu tekniker och du ville inte ha de?

Greta: Nog vill jag ha tekniker, inte är det så. Jag vill också ha det, men går det att fundera lite vidare, lite utveckla därifrån. Att om dom är sådana som du på sätt och vis utnyttjar, grunderna i vissa tekniker, så därifrån.

Iida: Mmh...?

Greta: Vad är en Iida-juttu, “så här brukar jag, med mina...”

Iida: Du menar inte liksom manér -

Greta: Jo, börja med det. För jag tänker nog att det där med manér kan också innehålla någonting jätte handlingskraftigt, right? Inte bara det där typiska uj vilka manér den där -

Iida: Joo. Där känner jag igen någon viss snabbhet, kantighet... Som har att göra med mitt temperament alltså. Som jag måst medvetet gå ifrån, om jag vill, eller om det finns en förfrågan liksom, jos sille on niinku tilausta. Nog måst det ju vara en regissör som vill och har tid att tvinga mig ur mitt eget temperament. För annars tycker jag ju att det alltid är där. Hos en skådis.

Greta: Vad skulle din drömroll vara just nu? Just nu, kanske om en timme är svaret någonting annorlunda.

Iida: Jag är ju inne på action nu. Alltså.

Greta: På scen?

Iida: Nå jag vet inte om det är möjligt att göra, hur möjligt är det att göra någon actionroll på scen? Men... Eller vad ska jag säga, någon... Jag vet inte om jag riktigt har spela någon elak och ond. Självaste ondskan. Jag vet inte vem det skulle kunna vara i mitt kvinnogalleri av roller, de finns inte helt sådär att nappa tag på.

Greta: Vem sku du spela med? Om du sku spela den där onda? Vem sku vara din medspelare och vad skulle den göra?

Iida: Nå.. Jag tänker att jag sku vilja... Jag har aldrig spelat med Joanna Haartti. Jag tycker det sku vara helt underbart att få spela med henne för jag tycker att hon verkar så egenartad och lustig och lurig och ändå supersuper närvarande. Och öppen liksom. Och sen grand old ladies: Jag älskar Sinikka Sokka och vet du Pina Weckström, Sanna Kaisa Palo alltid. Man lär sig så mycket av dem att över lag tycker jag att det är en lyx att få arbeta i heterogena arbetsgrupper och det är svårt att förverkliga på Viirus alltid att vi är ju alla plus-minus fyrtioåriga där nu att... Men det är en svår fråga, det där att vad skulle jag vilja spela. Sen... Eller jag tänker också att no joo det skulle vara helt kiva att spela en helt vanlig kvinna som är i min ålder och som tampas med någån svårigheter i kärlekslivet eller med sin familj eller vet du helt real life -

Greta: Realism?

Iida: Realism joo och modern realism.

Greta: Om jag påstår att desto längre du hållit på med det här yrket, desto mindre intresserar form. Desto mera handlar det om vilka omständigheter du arbetar i, vilken arbetsmiljö, vilka personer? Vad säger du då?

Iida: Det kan hända joo. Det kan hända joo. På sistone har jag funderat att vill jag jobba med nya regissörer till exempel, med sådana jag inte känner? Jag tycker ändå att jag börjar ha så pass många år på nacken och så pass många produktioner bakom mig att jag liksom tycker att jag kan börja säga att nää-ä det finns ungefär tre som jag vill jobba med. Och då är nästa fråga förstås att vad ska jag göra med min karriär så att det ska vara möjligt. Att bara jobba med en handfull människor. Jag tycker att det kan vara ok som trettiosexåring och lite på tio år på fältet, att... Nååå att den vill jag jobba med för att vi har gjort bra juttun tillsammans, och den och den och den. Men, that's about it. För att alltså det går så mycket tid till konstnärliga processer om jag repeterar 8 veckor med någon människa som jag int liksom... Det är inte nu det att jag tycker att någon måste vara kiva och trevlig som människa utan alltså det där konstnärskapet. Om den där människans tänk inspirerar mig. Att där finns en bra connection som utmynnar i något fint. Så tycker jag att det är slöseri av min tid att jobba med något sånt där, alltså något där den där matchen inte leder till något värdefullt.

Greta: Hmm. Joo...

Iida: Får du fast? Eller låter det här jättedrygt? Eller diva?

Greta: Inte över huvud taget. Jag försöker medvetet nu att... inte vara änessä desto mera om det här.

Iida: Mm.

Greta: Nej men det tycker jag inte att du är. Det här är en svår diskussion att få nappat tag i, därför vill jag ha den. För att se att vilka är ramarna man vill ställa. Och att handlar det återigen om de där människorna man vill jobba med och inte formen? Kan det vara så öppet, o därför har man inte så mycket att säga utan en kontext?

Iida: Jag funderar på det här att utmana sig själv. Kom jag och tänka på. Kanske det har att göra med begränsningar också jag vet inte men. Just alltså med tanke på det här att nu har jag jobbat så och så länge med den och vem vill jag jobba med. Alltså att: Tycker jag att det är *tryggt* att jobba med de här människorna? Alltså nä, men där är det där att hur kan dom utmana mig eller kan jag utmana mig när jag jobbar med dom. Att där finns någonting med rätt inställningar, rätt parametrar. Vi har funderat jättemycket på det här på Virus, eftersom vi är liksom ganska trygga i den ensemblen, vi har redan gjort sex produktioner eller jag minns inte hur många. Men det är ingen garanti för att vi automatiskt ska kunna utmana oss själva i vårt arbete eller varandra. Och ännu svårare är det för en regissör utifrån att komma in där och utmana oss, har vi hört. Men om jag ska försöka artikulera det här till en fråga så är det väl att: När det nu för tiden till exempel talas mycket om hierarkier eller non-hierarkier i arbetsgrupp. Alltså en helt ny arbetskultur, ett nytt sätt att arbeta. Som kanske inte... Där det kan vara svårt för en regissör att pusha för att det genast går in på områden som har faror med sig. Så på vems ansvar är det då att utmana? Vem ska utmana vem? Får du fast liksom...?

Greta: Mm...

Iida: Det här är bara en fundering som jag har att... Det kan ju inte vara mitt eget projekt heller om jag jobbar för ett verk. Som jag sa tidigare så är jag en teamplayer och har ganska lätt för att lägga mitt liksom ego åt sidan när jag jobbar för ett gemensamt mål. Framförallt om jag jobbar med devising, det finns inte en text, formen är också lite hakusessa, att vad är den där estetiken vi inte riktigt vet... Så jag vet inte hur många egna projekt jag kan ha där på gång att, att som skådespelare så skall jag nu utmana mig själv i... Vadå?

Greta: Jag tror inte att det där är så självklart för alla. Därför så... I mina öron låter det ju nog som att du har ett ganska strukturerat sätt att arbeta med dig själv inför andra. Och att du kräver av dig själv att du är det, när det kommer till att arbeta i grupp åtminstone. Det gör dig på något sätt ganska ödmjuk.

Iida: Ödmjuk. Joo. Ödmjuk. Det skulle jag nog säga. Hurdan jag är som skådis.

Greta: Hahahaha. Jag har ju inget specifikt mål med den här diskussionen nu. Tiden gör sitt minuterna blir tydligen fulla...

Iida: Sätter det här i gång någonting alls då? Jag är jätte osammanhängande i mina svar plus att -

Greta: Neee inte alls tycker jag faktiskt inte alls

Iida: Jag är ganska så här osammanhängande och flummig

Greta: Min liksom tutkimuskysymys blev ju egentligen nu att... I vilka stunder går det att vara strukturerad och i vilka går det helt enkelt inte? Jag ställer ju frågorna på ett visst sätt. Hur resonerar man ens kring -

Iida: Bra frågor... Intressanta frågor alltså hoppas du hittar liksom svar till dom. Man kan ju krossa sig själv med att inte ha någonting. Att alltid ge sig hän helt hudlös. Det kan vara ett jätte tärande arbetssätt. Någon slags små teflon-... Eller inte teflon, men små verktyg som hjälper en att hållas i sinnets sunda bruk, är ju bra att ha.

Greta: Om vi tar the final words innan jag trycker stopp. Jag kommer att intervjua en till person men jag vill avsluta den här dialogen genom att fråga av min kummi, dig...

Alltså i och med att vi känner varandra, du vet väldigt bra vilken utbildning just jag har gått och ungefär var jag ligger just nu som skådis så...

Finns det en mening du kan ge från skådis-Iida till skådis-Greta?

Iida: Nå. Jag ser att du kommer från en konstnärsfamilj. Och att du kommer från en teater-... Du har en stark teaterbakgrund i traditionell teater kanske. Sku jag säga. Jag tycker att det syns i hur du jobbar på scen också. Då sku jag säga liksom att... Det står liksom lite i konflikt med den utbildningen som du har gått nu? Så jag tycker du ska bejaka och hålla båda sidorna. Och säkert finns det ännu mera alltså, till den här potten som du liksom bär i dig själv. Som gör att du kan bli en jätte-, alltså, inte beväpnad men.. en rikt utrustad skådis. Så du ska bejaka och värna om alla intryck som du har fått med dig. Redan från the very beginning.

Och sedan vara färdig att släppa *allt* när det behövs.

(Greta: Okej. Fint. Okej. Tack Iida. Okej. Stoppelistopp)”

Intervju slut.

3. ATT GÖRA VAL – EN MELLANREFLEKTION

Intervjuerna fick mig att inse hur mycket de kunde ha manipulerats av mig utifrån:

Träffas vi på en offentlig plats? Vilken tid på dygnet? Är det kaffe eller vin vi dricker?

Hur mycket förhandsinformation har jag gett dem? Jag hade med andra ord gjort ett omedvetet val kring ramarna för diskussionen innan mötet tog plats, som i sin tur

påverkade dialogen, hur mycket eller lite jag än ville att de skulle påverka.

Lida och jag satt på ett offentligt ställe bland andra människor som var inom hörhåll

medan Lidia och jag träffades hemma hos henne i hennes lägenhet. Intervjuerna skedde

i andra ord i två väldigt olika omgivningar vilket påverkade kommunikationssättet oss

emellan. Ramarna var i det här fallet väldigt öppna, och om jag skulle göra om dessa

intervjusituationer så skulle det vara intressant att manipulera just dessa omständigheter

lite mera.

4. GRETA LIGNELL DISKUTERAR MED LIDIA BÄCK

Följande kapitel är en diskussion mig och Lidia Bäck emellan. Jag känner till Lidias arbete som burluskartist, regissör, skådespelare och pedagog sedan några år tillbaka. Hon har därpå undervisat mig på Teaterhögskolan då jag studerade på kandidatnivå och regisserat mig i en musikteaterproduktion (Private Dancer, Hangö Teaterträff 2022) som vi även hänvisar till i intervjun. Intervjun sker i hennes nya hyreslägenhet. Hon har varit på repetitioner innan vi möts och klockan är 16.00. Jag sitter bekvämt i Lidias soffa och hon bjuder på kaffe och vatten medan vi diskuterar.

“Lidia: Jee!

Greta: Okej, Lidia Bäck.

Lidia: Ja, det är jag.

Greta: Jag säger så mycket att. När jag nu har påbörjat denna långa resa, som jag väljer att kalla en konstnärstext för att lite forma uppgiften till något annat än en akademisk uppsats, försöker jag tänka på vilka personer jag har blivit förtjust i på scen men också har en personlig kontakt till. Att det för mig finns något som kittlar mera hos dig än det där “jag som åskådare och du där på scen”. Du är någon som jag tycker är intressant och som jag tycker om att bonda med och respekterar stort och så... Så alltså du är nu en av dom.

(mycket skratt)

Och mitt fokus i den här texten just nu är, jag ska berätta kort lite här nu: Den här diskussionen eller intervjun, som jag har kallat det, har väldigt öppna ramar och det har mitt skrivande också haft. Jag har försökt fokusera på teman som begränsningar i skådisyrket eller arbetet, men har också försökt peka ut vilka metoder som jag använder mig av, och vilken teknik. Vilka manér finns där, och vad betyder ens manér? Därpå har jag ofta tyckt att när man pratar om själva skådespelandet så styrs diskussionen hemskt

snabbt till att prata om ett koncept eller verket i sig eller vilka ramar man ser, eller föreställningens form eller greppet man tolkar eller what not. Snarare än alltså det här att: Vad är det själva skådespelaren gör? Vad för slags projekt jobbar den med? Vad har den för sig helt enkelt? Och ofta är det inte så lätt att peka ut.

Så det är nu liksom någonting som jag har försökt hitta genom diskussion, att vad är nycklarna för just mig nu efter en 5 år lång studietid. För någon som jag har det nog främst handlat om att lära känna mig själv, att skapa självkänsla, snarare än att lära sig grunderna i olika traditionella skådespelartekniker. Men kanske det har påverkats av att mitt utgångsläge också var att jag aldrig hade skådespelat innan skolan och av vad kursuplägget har varit.

Nåja, kan hända att vår diskussion byter riktning till någonting helt annat här nu. Men jag skulle vilja börja med att ställa en enkel men knepig fråga: Skulle du kunna beskriva dig själv i den yrkesroll du är i just nu?

Lidia: Wau. Tänk att det faktiskt är en så enkel fråga och nästan omöjlig att svara på. Jag pratade med en kollega faktiskt just som... Vi pratade om att det är intressant att det är ganska många konstnärer som, speciellt sådana som går över gränser i ett visst område men som ändå alltid jobbar med en och samma sak. Och det har jag kanske märkt först nu på senare år att oberoende om jag är skådis eller regissör eller burleskartist så jobbar jag med exakt samma sak. Vilket jag absolut inte förstod att jag höll på med tidigare. Så att kanske faktiskt så är det så att jag har börjat hitta en yrkesroll för mig för som jag på riktigt förstår och är intresserad av. Och att jag får utforska det, eller att jag ger mig tillåtelse att poängtera att jag utforskar "det". Sen om din nästa fråga är "Vad är det" så kommer det att vara ännu svårare att svara på. Men sen på något sätt tänker jag att det där handlar om inifrån ut. Sen om jag tänker utifrån in... Så tror jag att min yrkesroll är mycket svårare. Vi lever ju både inom branschen men verkligen också som människor överhuvudtaget i det här att man hela tiden behöver sätta folk i en box. Så där är det svårt att definiera min yrkesroll. Eftersom i vissa rum så märker jag att... Till exempel att min status förändras helt beroende på vilken roll jag råkar ha i en produktion. Eller det där att man hela tiden ska på något sätt... "Vad gör du här?" "Nå här är jag regissör"... Att det blir något helt annat än om jag kommer in och säger "Hej jag är burleskartist!". Så jag skulle säga att socialt sätt så är min yrkesroll jätte flytande och litet märklig. Men inifrån har den äntligen

börjat gå ihop när den tidigare var extremt uppdelad i att som regissör så måste jag till och med stänga ut vissa sidor i mig. Nu blir det här ett långt svar.

Men jag började som ganska ung regissera och då till exempel så dolde jag för mina grupper att jag gjorde burlesk, för att jag märkte att för många att som en ung kvinna redan att komma in och ta den auktoritära rollen så...? Och om jag dessutom säger att jag...-

Okej det där är också intressant att om jag nu använder ordet strippa hur man nu använder det... men i alla fall det kunde ha riskerat min status i rummet. Därför kunde jag inte säga det medan det nu är en styrka och det har ju att göra med mig och hur samhället har förändrats.

Greta: Du började redan prata om det här med olika yrkesroller, inte bara en. Skiljer du på dom rollerna hur, sinsemellan? Skapar du plats på olika sätt för det arbete du gör? Beroende på vilket projekt du har framför dig eller hur brett materialet är?

Lida: Hur menar du skapa plats?

Greta: Hur sku beskriva din ingång? Du tar dig an en uppgift. Till exempel nu är du med i ett projekt där du inte sitter med regityglarna i hand...

Lidia: Artist är jag ju eller dansare joo. Det är nog jätte olika ingångar. Tydligaste rubrikerna är väl skådespelare, regissör, burleskartist. Och sen är jag sångare men de går lite in i varandra och så... Det är kanske just beroende på vem som är avsändaren? Det beror jättemycket på projektet. Just nu är jag i ett sånt projekt där allt material kommer utifrån. Det kan vara super befriande för att det är så tungt att gå igenom konstnärliga processer där man hela tiden ska vara både avsändare och skapare. Nu just känns det som en jättebra balans det där att okej nu är jag faktiskt en marionett här. Jag försöker jag göra mitt jobb så jävla bra jag kan och jobbet är hundra procent tekniskt. Och då kan jag falla tillbaks på så mycket, det finns i kroppen den där erfarenheten och jag behöver inte tänka så himla mycket, utan låta kroppen bara jobba, jobba, jobba. Medan regi är så där, ofta är ju något bestämt så man får ju anpassa sig, men oberoende är det min uppgift som regissör att bli förälskad i det där materialet eller de där ramarna som jag har fått, och sedan hitta det där någonting från mig. Att vad kan göra för att bli

förälskad i materialet och som gör att jag tycker att det är intressant. Eller om jag inte gör det, hur kan jag forma det så att det blir så ändå. Först då kan jag hitta hur jag ska göra det. Så, jag kan inte ha någon distans till materialet om jag är regissör. Medan som skådis kan jag ha det. Jag har helst inte det, men jag kan ha det. Hur som helst så kan jag utföra det tekniskt. Som regissör kan jag absolut inte utföra ett arbete bara tekniskt. Eller åtminstone blir det inte bra om jag gör det.

Och sen burlesk... Det är ett så otroligt privat rum i mig som jag jobbar med. Burleskartister gör ju på väldigt olika sätt men jag har aldrig jobbat så att "Aaa det skulle vara bra om jag sku göra på ett sådant sätt" eller "Vad skulle mitt nästa nummer vara?" utan jag jobbar alltid såhär... Det kommer alltid till mig sådär "Uhh det här numret! Det här måst jag göra!". Och då när det tänder i mig så där så gör jag det bara. Och då på något sätt hittar jag bara space helt tidsmässigt. Det finns inga krav någonsin. Det måste komma eller så får det vara, inte börjar jag producera burlesk. Jag är jätte tacksam att jag har kunnat göra det så här länge och vill göra det alltid, men who knows. Imorgon kanske jag inte blir bokad mera eller så kommer inga idéer och så är det det, liksom. Ja.

Greta: Jag går tillbaka till vad du sa om... Du sa att du försöker hitta ett sätt att "förälska dig" i materialet som du skapar. Kan du säga något mera om det? Alla tänker väl typ att sällan blir det bra om jag inte gör det viktigt för mig. Men jag fastnade nu på att du använde just ordet förälska sig?

Lidia: Nu när jag pratar om det så märker jag att det är ju vad jag gör som skådis också. Hur än jag står på scen så tänker jag att jag måste ju stå bakom det, alltså alltid. Men såklart har jag varit med i många föreställningar var jag känner till exempel att jag inte får den hjälpen utifrån, så att jag förstår inte vad jag gör. Men jag måste ändå utföra det, så då måste jag ändå hitta någonting, ta i en liten lös tråd att okeej jag tänker på något sätt nu då...

Fastän jag kan vara distanserad i helheten som skådespelare, eller till texten, så måste jag där också precis som regi förälska mig i min egen uppgift. Jag måste på något sätt här nu försöka dissekera vad det betyder att förälska sig. Kanske att jag hittar någonting personligt. Alltså någonting där jag känner att just jag kan ge någonting. Alltså sen kan

man ju byta ut mig, det kan man verkligen, byta ut mig. Men att jag försöker ge nånting också av mig själv.

Greta: Och när du säger "just jag" så snackar du väl inte om en teknisk sak, inte en ytterlighet... Utan inifrån ut?

Lidia: Joo jag tänker att det är privat. Jag måste hitta någon privat koppling till vad jag gör.

Greta: Mitt fokus ligger nu inte i att tänka på personliga gränser på det sättet, men jag tar nu ändå upp det för att det ändå är relevant till vad man har för begränsningar eller just manér. Känner du någonsin av att du seglar mellan den där gränsen att... Dom gränser du har dragit för dig själv, att du börjar tampas med dem? Att shit nu har jag bestämt att jag löser saken så här men jag måste komma loss? Slår något tekniskt på som compensation eller vad sker där?

Lidia: Som skådespelare då eller?

Greta: Ja just som skådis eller performer.

Lidia: Om jag nu börjar tänka på det här så jag tror att... När jag började, vilket ju är länge sen... Jag började i teaterhögskolan för 20 år sen, jag var 19 när jag började. Jag hade inga hälsosamma gränser som person alltså. Inte privat heller. Inget jag gjorde på scen vad kanske så där hemskt hälsosamt. Jag verkligen levde i den här myten om regigeniet. Ofta var det äldre män på den tiden. Och då var det verkligen så där "Jag ska offra mig, jag ska offra mig!". Så att nu när jag säger att det ska vara privat, så menar jag inte det att jag ska gå över mina privata gränser, utan det har jag liksom verkligen lärt mig med tiden att det gör jag inte. Jag kompromissar inte med mina privata gränser på scen och jag är aldrig privat på scen. Det kan då handla om en tematik eller någonting viktigt som jag vill berätta, och till och med om verket inte kan berätta det, så känner jag sådär att jag måste försöka hitta något att berätta. Det kanske inte kan nå fram men jag måste försöka. Men det är aldrig på bekostnad på att jag på något sätt

blottar mig privat. Det har och göra med den där gnistan att jag måste ha den för annars förstår jag inte varför jag håller på med det här. Om jag bara gör ett tekniskt arbete så... Nu också fast jag närmar mig tekniskt i det här nuvarande verket och utför det tekniskt, så måste det ta avstamp i något privat. Men jag utelämnar mig inte längre som jag gjorde.

Greta: Tänker du längre eller har du någonsin tänkt att du har vissa manér? Manér kan också vara någonting väldigt drivande eller tekniskt skickligt.

Lidia: Jo, jag tror också att jag kanske har byggt den här burleskkarriären på ett slags manér. (skratt) Jag tror faktiskt det för att jag alltid gör samma sak. Och jag älskar det, och nu gör jag det hundra procent medvetet. När jag började med burlesk så gjorde jag bara någonting och sen var det faktiskt folk som var så där "Vad ÄR det du gör??" och jag tänkte att jag har ingen aning att vad är det jag gör? (skratt) Det räckte (tid) att fatta vad jag gjorde, och det tog flera år innan jag insåg att ahaaa det här är vad jag gör. Det är just det här som skiljer sig från det som jag ser att andra gör. Men jag fattade inte vad det var då, och det tror jag man kanske kunde kalla ett "manér".

Greta: Så det har med tiden faktiskt formats en teknik?

Lidia: Ja, det har blivit hundra procent en teknik, det har det.

Greta: Det låter ganska unikt att gå så långt, att "Vad är det jag verkligen praktiskt taget gör? Blev det här en teknik nu?" Och går det?

Jag tänker också på Private Dancer ⁴, där många undrade liksom "Vad har ni arbetat med för teknik?" Och då svarade många av oss skådisar så där... Nå burlesk! Eller alltså egentligen så är det Lidias teknik!

---

⁴ Private Dancer var en musikteaterföreställning som blev till på Teaterhögskolan, med element av burlesk och nyskapande musik och texter av mig och mina kurskamrater och Min Stora Sorg. Lidia Bäck arbetade som regissör för hela produktionen och processen inleddes under första nedstängningarna under Covidpandemin (2020) då föreställningarna på Teaterhögskolan blev inhiherade efter att vi nått premiär. Vi arbetade med att skriva, sjunga och bekanta oss med burleskens olika element. Föreställningen fick sedan sin ny premiär på Hangö Teaterträff sommaren 2022 där vi fick spela den inför publik.

(mycket skratt)

Många som inte har sett burlesk så mycket kommenterade "Det här är ju burlesk i sin renaste form". Var det tycker du?

Lidia: Nää nej nej det var det ju inte nej-

Greta: För mig var det en nog stark eller ren och klar teknik att arbeta med men-

Lidia: Det är bara mitt manér (skratt). Påriktigt.

Greta: Tänk att det finns en massa spår av dina manér som bara sprids-

Lidia: Jag vet! som jag sprinklar omkring mig. Oh my god-

Greta: Vad sku du Lidia göra för roll om du skulle få plocka? Idag alltså. Kanske något annat imorgon, men idag.

Lidia: Drömroll...?

Greta: Om du nu vill kalla det så.

Lidia: Hmmm... Jag har aldrig haft mina drömroller någonsin sådär jag tycker att det är jätte -

Greta: Inte jag heller, inte jag heller. Jätte provocerande fråga jag vet jag hatar såna frågor, jag är helt medveten om vad jag gör åt dig genom att -

Lidia: Jag tror att för mig så handlar det om vad jag har gjort innan, om jag har haft många regier bakom mig så vill jag ingenting annat än att stå på scen. Och om jag har stått på scen så vill jag ingenting annat än ja....

Så att jag känner att om jag skulle få drömma och önska så skulle det vara att alltid få göra så varierande till nästa som möjligt -

Greta: Hur brett är det där registret? Skulle du säga någonting ännu eller, jag avbryter nu...? Hur brett liksom är det, hur många kategorier? Är det människorna som det handlar om eller är det...-

Lidia: Jag tror det handlar om nivån av hur mycket ansvar jag har. Mycket ansvar eller lite ansvar. Och med ansvar tänker jag också på hur mycket vi som grupp eller jag måste skapa i en process, beroende på vilken roll jag har där. Att vara i en konstnärlig process och måsta skapa hela tiden tar så sjukt mycket energi och det kan vara ljuvligt men om jag ska göra samma tre gånger i rad så tänker jag sådär "Jag vill aldrig mera göra det här att det här e fruktansvärt". Men sen att göra en jätte teknisk föreställning så blir det det enda jag vill, att få skapa tillsammans med andra.

Just nu vill jag inte vara i en konstnärlig process, just nu är jag trött. Men jag vet att säkert om ett halvår vill jag vara det igen.

Greta: Igår när jag skrev hemma för mig själv, också för att jag förstås blev påverkad av att jag skulle träffa dig idag, så började temat styras väldigt mycket till att skriva om publikkontakt. Performer och åskådare emellan i föreställningssituation alltså. Och medan jag tänkte igenom mina fyra till fem år av studier typ så insåg jag att vi haft mycket fokus på just det. Och egentligen är det det enda vi har sysslat med, kan man tänka.

Lidia: Mm?

Greta: Nu menar jag inte det där att bryta fjärde väggen och stirra åskådaren i ögonen och hålla ögonkontakt, utan allt det som har med att ta åskådaren i hänsyn och vad allt det innebär, vad den jumpan är. Hur man skapar ett rum, vilken känsla man vill att skapas, vad för stämning det ska gå ut med... Vill du säga något om hurdan kontakt du har till just det -

Lidia: Hahaha nå det är ju vad mitt manér bygger på -

Greta: Nog arbetar du ju med publikkontakt jättemycket även om det här stirrandet nu kanske inte är haha -

Lidia: Joo, jo absolut. Jag märker att jag tar in det där jag kan. Hmm. Jag tycker ju att scenkonsten överhuvudtaget är... Det är liksom scenkonstens äss i ärmen. Det är väldigt märkligt att vara i ett rum med en massa människor om det inte finns, eller om man inte... Okej, det finns inget bra ord på svenska för det här som jag alltid sade också när vi jobbade tillsammans, men alltså to acknowledge. Då menar jag inte bara att rikta någonting till dem utan på något sätt ändå engagera dem. Men det som också är paradoxalt är att jag hatar ju publikkontakt om jag sitter i publiken haha. Såklart får folk titta på mig men jag vill inte bli engagerad, det vill jag inte alls. Så jag tänker också ibland att varför gör jag själv sån hänt tänk om andra också bara hatar det haha.

Greta: Skapar du konst som du själv skulle vilja se på?

Lidia: Jag försöker absolut göra det. Det försöker jag göra. Men det kan jag ju inte alltid välja såklart. Men jag försöker verkligen göra det.

Greta: Ja.

Lidia: Joo. För att om jag får bestämma så utsätter jag inte publiken med sådant där de måste engagera sig. Jag har ju varit med i en sådan, där jag har utsatt, men det var ju inte mitt val. Så jag vet när jag bestämmer publikkontakten att det på riktigt är safe, men det är bara det att publiken vet ju inte det, så därför kan det vara obehagligt för dem. Men så vet jag att det här kommer aldrig att leda någonstans där de måste engagera sig. Därför tror jag att jag skulle digga att vara i publiken i mina juttun för att jag kanske skulle tycka att det är obekvämt hela tiden, men efteråt skulle jag kanske tänka att uffhh det här var ju skönt.

Greta: Är det då just det som är fascinerande i din den här...teknik? Alltså oj vi borde ge ett namn åt den, eller du borde ge ett namn så kan vi öppet bara citera o hänvisa till din nya teknik hahaha. Ja men är det just det som är så fascinerande att performern

sitter på så mycket makt? Det där “Jag vet men ni vet inte. Jag vet att det är safe men ni kan inte veta det”. Är det där som spänningen ligger?

Lidia: Det här är igen det här märkliga för jag måste hoppa in i mina olika roller för att svara på det där. I burlesk så handlar det om att jag verkligen är ute efter att publiken ska uppleva någonting. Jag är ju verkligen superstarkt ute efter någonting när jag gör burlesk själv, jag är ute efter reaktioner. Och jag kommer liksom att pusha dom. Men där är överenskommelsen att det är reaktioner jag är ute efter från publiken. Folk som kommer till burleskevenemang... - det kanske verkligen är vettigt att säga om du nu ska skriva ner det här och någon annan läser det här - överenskommelsen på en teaterscen är ju inte det att du hela tiden sitter där och är engagerad. Såklart nuförtiden så är det mycket så, men jag menar det är inte det. I ett burleskrum så är överenskommelsen hundra procent att du är engagerad hela tiden, du kan inte komma till ett burleskevenemang och vara passiv. Därför är det en helt annan sak, för jag går inte över en gräns när jag är i kontakt med publiken i ett burleskevenemang. Oberoende hur, så vill ju den som står på scen att det ska bli reaktioner i publiken. Och sen så bara gör vi det på olika sätt. Och då gör ju jag det genom att gå och tvinga ut det därifrån.

Greta: Varför vill du ha de där reaktionerna? Varför är det ens lockande för dig? Jag ifrågasätter nu inte hela burlesk-konceptet, det kan man också göra men -

Lidia: Jag tänkte just downplaya mig själv när du frågade så där (skrattar), och så tänkte jag nu att nej varför gör jag det. Nej men...alltså.

Greta: Nu vad vittu vad vill du Lidia Bäck

Lidia: Hahaha det därän. Jag vet ju exakt vad jag vill. Och så vet jag att jag ibland har fått bekräftelse på att jag gjort det så det blev nu konstigt. Jag undrar att kan jag nu skryta med det här haha. Men okej.

Alltså när jag gör burlesk så är min dröm... Varje gång jag får göra det så vill jag att någon får hoppa ut ur en box. Därför vill jag ha en reaktion. Jag vill att antingen ska dom känna i sig själva sådär “Oj jag vill göra någonting sådant” eller “Uuuhh jag sku vilja kunna ha den där sidan” eller sen med sin sexualitet “Ohooo kanske jag inte helt är

enbart det här som jag trodde att jag är”. Eller med kön liksom så där “Vänta nu nu nu såg jag någonting som jag inte riktigt vet vad det är” eller sådär att “Fan vad skönt att bli bekräftad för den jag är”. Alltså det är dom reaktionerna jag vill ha och det är därför jag går dit och härjar. Och det upplever jag nog att jag kan se att händer. När jag går och bråkar med någon så ser jag ju om det faktiskt är obehagligt då lämnar jag ju folk i fred-

Greta: Jag hoppas verkligen att du gör det Lidia Bäck.

Lidia: Hahaha ja men jag ser nog också när det börjar bubbla i stället och de blir helt sådär ooeeeöääåfghhh wow och så kommer de efteråt o tackar och är i någonstans konstig... Alltså det är ju det bästa. Det har hänt någonting med dom som är annorlunda än hur det var innan. “Jag trodde jag är gay” och “Jag är nog inte hetero mera” eller “Jag trodde jag inte hade någon sexualitet längre” vad det nu än är. Då blir jag ju så där jessss någonting sker.

Greta: Det blir riktigt?

Lidia: Och utöver det så förstås att folk skrattar och skriker. Det är ju bara kul.

Greta: Får du sådana kicks, att “någonting riktigt händer nu!” Att någonting vibrerar, vare sig det är hos dig eller publiken. Och kan du få sådana kicks *utan* att du har just den där publik kontakten som du beskriver genom en annan position än burlesk på scen?

Lidia: Ehhh. Joo. Nu tänker jag speciellt på den här musikalen som jag har spelat i ett och ett halvt år, det vill säga Trollkarlen från Chicago. Där händer det därför att den balanserar på ett jätte snyggt sätt mellan vänster- och högerpolitik. Och det som är superintressant med den är att vänstermänniskor upplever att den är hundra procent vänster, men högermänniskor har läst den som höger. Den är liksom populistisk. Och det tycker jag är otroligt fascinerande, bara en sån här filosofisk ehm... det säger någonting om människan. Att hur man tar till sig, fast det är rakt in your face. Konst är väl sällan höger, eller liksom propaganda.

Greta: Ja eller omedveten propaganda kan man ju se ibland, eller super överdriven -

Lidia: Där är ju också det där att man kan peta på någon box. Att i publiken måste man tänka att vart är den här påväg nu? Och så är karaktären också på sätt och vis jätte långt ifrån mig så jag får ta till någon sida av mig som jag njuter av jätte mycket.

Greta: Vad är långt ifrån dig?

Lidia: Det var konstigt sagt, det är egentligen inte så långt ifrån mig. Jag tror att det är snarare att visa en sida som jag sällan har hundra procent möjlighet att vara i min yrkesroll. Karaktären just där tillåter sig att vara, eller kan inte hjälpa, han är hundra procent tafatt och blyg och socialt inkompetent. Och det är så skönt att få vara det. Det är ljuvligt, den grejen.

Greta: Hur skulle du typecasta dig? Vad är det mest organiska du skulle kunna spela? Det här är jätte provocerande frågor jag vet.

Lidia: Nej inte är det, det är inte alls-

Greta: Jag skulle bli jätte provocerad tror jag.

Lidia: Jag är bara rädd att imorgon kommer jag att ångra allt, att varför sa jag det där, varför sa jag det där, det är inte sant!

Greta: Jag kan komma med mimosa imorgon och ställa alla frågor på nytt så ser vi hur kiva det känns.

Lidia: Jo allt på nytt helt andra saker tack. Nej men egentligen vill jag rephrase det där om jag får.

Greta: Jess.

Lidia: Den har betytt helt jättemycket för mig just den där rollen faktiskt. Jag tror att den är närmare mig och att jag får ta till någonting som... Jo, den är närmare mig. Men jag blir alltid typecastad som någonting annat eller har åtminstone blivit det i tiderna. Och jag tror det har och göra med mitt utseende, eller vet du? Att andra människor ser en som någonting helt annat än vad man är ofta.

Och jag tänker att i burlesken utnyttjar jag såklart hur jag ser ut. Såklart. Vad ska man säga, det att jag är jätte normativ, att jag har ett normativt utseende, det sätter mig i en viss box. Så där under Teaterhögskolan till exempel så fick jag spela nätta tjejer eller så vet du. "På den tiden" var det så otroligt patriarkalt. Det är en helt annan värld när jag har gått i Teaterskolan än när du har eller redan när två kurser under dig har alltså. Det är ljuvligt när jag nu har fått lite undervisa att se två helt olika dimensioner från när jag gick. Så att då kände jag att jag blev typecastad som någon slags kropp eller någonting. På något sätt återtog jag någonting genom burlesken. Så det är märkligt att jag sa så där "rollen är så långt ifrån mig". Det är snarare så att den är långt ifrån vad jag brukar göra, men egentligen så är den ganska nära mig, den där rollen.

Greta: Du vet hela det här tänket att det skall finnas en basteknik eller stark grundteknik för skådisar? Det kanske inte talas så mycket om det just nu på vårt program men det är nog hemskt underförstått att man ska klara av ett brett register av grejer när man väl utexamineras. Vi har dels haft relativt lite kurser i scenframställning eller gjort den där groundworken med de mera traditionella verktygen liksom "nu hoppar ni i skorna av denna person, denna karaktär" och allt det där har alltid varit distant, och jag känner mig fortfarande klumpig och tafatt med dom metoderna. Men någonting made sense för mig när du, under vår kurs i burlesk, sa att "Nu ska vi i stället för att fantisera fram ett utseende verkligen utnyttja och framhäva det vi har". Du frågade mig vad jag skulle vilja, hurdan look, och jag var direkt så där att "Inte vet jag hur jag vill SE UUUT jag behöver fatta någonting annat först" och det kändes så irrelevant och ytligt. Och så sa du att jag ska ta vad jag redan har och att det är det som räcker. "Hur känner du dig med det?" frågade du. Så funderade jag och tänkte så där... Lång. Stor. Korthårig. Och där var det. Och så började jag bara skapa mig själv via det. Och jag har många gånger gått tillbaka till det, att vilken grej kan lyftas fram just nu som egentligen kan komma ur mig. Jag ska inte hitta på från ingenstans, jag måste lösa det med just mina extremiteter som endast jag har.

Oj okej jag ska se vad klockan är... Oj 38 minuter har gått.

Lidia: Oho!

Greta: Fuck övertid! Jag är skyldig dig hela åtta minuter av ditt liv!”

Intervju slut.

5. HUR FUNGERADE INTERVJUERNA?

Då jag lyssnade på inbandningarna hörde jag en stor skillnad i Lidias och mitt versus Iidas och mitt (den tidigare intervjun) sätt att kommunicera, karikerat var vi mera sansade och sakliga under intervjun med Iida, medan med Lidia tog vi tid på oss för tankar och det var väldigt avspänt. Miljöerna och omständigheterna påverkade alltså mycket, att vara hemma hos Lidia i stället för till exempel ett café. Vi var mera privata med varandra även om vi ville att diskussionen vi höll skulle hållas på en professionell nivå.

Efter att jag var färdig med de två skådespelarintervjuerna transkriberade jag dem väldigt snabbt på intervjudagarna. Sedan bearbetade jag dem och läste igenom det transkriberade materialet i omgångar och började tolka det på olika sätt. Jag försökte förstå vad jag menat med själva frågorna och hur jag själv skulle ha svarat på dem. Jag läste mina, Iidas och Lidias ord högt för att förstå vad jag menar i dialogen, jag bad en studiekompis läsa materialet och ställa frågor, jag fick kommentarer av min handledare för skrivarbetet. Det ledde mig ingen vart, jag fick inte svar på varför dessa ämnen intresserar just mig. Vart vill jag ta vägen i och med denna konstnärstext?

Som följande försökte jag kategorisera och definiera även mera. Jag kände ett växande behov att få rymma och intervjua flera människor. Att ha mera tid för en växelverkan och aktiv och passiv reflektion. En insikt för mig i båda intervjusituationerna var att diskussionsämnena blev så breda och spåren så många att där vi avslutade diskussionen kunde vi lika väl ha börjat. Det fanns alldeles för många vägar och val att gå in i tankar. Att på 30 minuter diskutera på ett sådant djup som skulle passa ett skriftligt slutarbete blev omöjligt.

6. EFTERHANDSREFLEKTION OCH AVSLUTNING

En stor rubrik som jag inte vill lägga tid på mera än att nämna det är resurser och vilken enorm tyngd de kan ha på ens arbete. Resurser, i form av saker som personliga resurser, pengar och tid är avgörande i projekt och även för just denna text som är skriven inom en kort tidsram. Hur skulle denna text och process se ut ifall jag hade andra resurser i användning? Jag skulle önska att få fortsätta forska genom just intervjuer som metod. Samtidigt så är det just den utsatta tiden eller tidskraven som ofta finns till för konstnärliga processer som skapar vissa ramar och resultat. I just det här skedet jag nu är i mitt yrke reflekterar jag mycket kring att rytmisera arbetet till det bästa möjliga för mig personligen. Jag behöver ramar och begränsningar men vilka fungerar för just mig? Kunde jag till exempel få prova på att arbeta vecka-vecka? Går det att jobba endast kontorstider och aldrig kvällar? Eller ibland endast nätter? Får veckan vara mera splittrad utan en viss rutin till exempel treskiftsarbete? Och så vidare. De så att säga torra vardagsfrågorna börjar stiga och jag märker att dessa påverkar mitt arbete mycket. Det lockar också fram en lust att själv få skapa i grupp, mera på egna villkor. Realiteten är dock att det sällan finns tid för långsammare utveckling, eller tid för att rymma lite för att sedan återvända inom ett och samma projekt. Jag märkte att jag ofta saknar känslan av att det finns tid att höra och märka vart arbetet självt leder en och att då det har fått ske har föreställningen hittat bättre karaktär, och ett större djup. Med intervjuerna i denna process märkte jag behovet att få vara i stunden, i en dialog, och ligga kvar i diskussionen och se vart den leder och kanske inte alls dokumentera den. Med det i åtanke så lät jag ju mig själv att arbeta som just jag arbetar vilket var roligt och gav just en efterlängtnad njutning till mitt görande.

Att skriva ett slutarbete har fått mig att fundera kring ifall skrivandet som praktik ändå är närmare till det sätt som jag arbetat i andra konstnärliga processer och kontexter. Det är lika kopplat till mig själv, så som det praktiska skapandet. Mina svagheter och styrkor blir kanske bara lite tydligare för mig, vilket kan vara tungt att behöva vara medveten om hela tiden. Jag har ändå försökt se skillnad på mitt skrivande och annat skapande och att dessa två inte längre visar sig vara så olika än jag tänkte mig. Att skriva har sedan länge (redan i grundskolan) varit något som jag upplevt att blockerar mig och det bekväma arbetsflöde som jag varit van vid i andra sammanhang som jag

har lättare att hänga med i. Åtminstone har det varit någonting som jag känt mig väldigt låst inom. Tidigare i processen, med denna konstnärstext, skulle jag ha beskrivit mitt skrivande som förorsakade en stark känsla av handlingsförlamning som skapas då ett arbete ska utföras genom att just enbart skriva. Jag såg inte en början och speciellt inte ett slut och jag trodde jag behövde göra det. Jag slutade nöja mig med halvfärdighet eller att vara inne i en process, och ställde i stället alldeles för höga krav på mig själv och där jag var: Att resultatet ska vara något häpnadsväckande även om jag verkligen inte är en van eller erfaren skribent.

Jag upplever sist och slutligen liknande tendenser i praktiskt skapande eller sådant konstnärligt skapande som sker i växelverkan med andra till exempel. Där får jag kraft av dialogen som föds och det viktiga är inte den så kallade slutprodukten utan att få vara inne i en process helt enkelt. Tidspress skapas lätt oavsett vilken typ av process det är, och för mig är det en obekvämlig press att leva med då det kommer till att skriva medan i annat skapande kan det lika bra bli en positiv press, i stil med en drive som får mig att komma framåt i arbetet.

Redan nu några veckor efter intervjuerna är det roligt att märka att det jag trodde jag sökte svar på, såsom begränsningar och ramar eller skådespelartekniska lösningar, inte var de enda ämnena som blev de mest centrala i intervjuerna. Vi kom in på frågor om manér och tendenser, arbetsmiljöer och livssituation. Det centrala blev mötet i sig och hur alla parter var villiga att ha en genuin diskussion om detta yrke och arbetsfält, om scenkonst, om det som berör oss just nu i koppling till att arbeta eller inte arbeta, att vi fick närma oss frågor fritt från egna och olika håll (jag som nyutbildad och de med längre erfarenhet på fältet) och så vidare. Pointen var att i stället för att hitta någon enhetlig sanning i hur skådespelare i Svenskfinland arbetar, snarare att söka vad som överhuvudtaget väcker intresse hos skådespelare omkring mig och sedan se om den dialogen kanske ger mig ny kraft och inspiration för framtidens processer. Det blev som att något nytt tog fart för mig inför nästa process.

En stor insikt i skrivprocessen har även varit att märka att precis som i denna process så fungerar jag nog också väldigt lika i det praktiska arbetet och förväntar mig för mycket

av mig själv. Det var förvånande för mig. Jag trodde än en gång att skriva är från en annan värld och att det kommer att vara en totalt annan praktik: det stämmer inte.

6.1. Vad tar jag med mig från intervjuerna?

Jag lärde mig mycket om att sammanfatta mina tankar och tendenser inför andra (det vill säga Lidia Bäck, Iida Kuningas och därpå Freja Bäckman som fungerat som min handledare under processens gång). Redan i den andra intervjun blev jag skickligare på att tyda vart jag själv ville föra diskussionen även om ämnet var vagt och jag inte alltid lyckades vara tydlig. Jag skulle vilja ha möjlighet att fortsätta på det här spåret som jag påbörjat under denna skrivprocess, det vill säga att intervjua andra performers och på så sätt få skapa ett sorts galleri av materialet kunde föra mig vidare i processen.

Desto tydligare ramarna är, desto mera kan jag erbjuda och kasta mig in i uppgiften. Jag har lärt mig det av att läsa mitt intervjumaterial och som jag själv anade så skulle jag först behöva hitta vilka de mest intressanta, mest ”heta” rubrikerna är för mig just nu och hur jag håller i tyglarna för att finna diskussionen på rätt nivå, för att sedan ha lättare med att bearbeta innehållet. Genom att försöka läsa mitt material med hjälp av en kritisk blick, märker jag hur innehållet i intervjuerna kan upplevas som flackande, även om tankarna varit totalt logiska för mig i stunden. I diskussionen om temperament (hänvisning till intervju med Iida Kuningas) är det intressant att märka hur lika vi tänker om att skådespela, till exempel att tydlighet är ett bra verktyg, och att vi har liknande preferenser om vad en skicklig skådespelare är även om vi är så olika som skådespelare sinsemellan. Vad jag gillar hos andra går alltså inte hand i hand med hurdan jag själv är som performer.

Genom att Iida och Lidia öppnade upp för hur de tänker, fick jag möjligheten att spegla hur jag själv tänker kring mitt agerande. Vilka är mina mest typiska egenskaper? Vilka är mina personliga manér?

Innan skrivprocessen tänkte jag att jag inte vet hur jag definierar roller (med detta menar jag både yrkesroller och fiktiva karaktärer) som jag skulle vilja prova på. Nu då jag bekantat mig u efterhand med frågorna i intervjun så har jag på grund av

skrivprocessen mycket tydligare mål och riktning, och framför allt har lusten och behovet att fortsätta arbeta ökat. För att nämna ett exempel så har jag faktiskt hittat svar på vilken min drömroll är (en fråga som ställs i båda intervjuerna), jag har till och med flera alternativ som dessutom även handlar om andra yrkesriktningar än att skådespela. En är att bli jazzsångare och skriva egen musik. En annan är att vara dansare i en dansföreställning. En tredje att få spela detektiv.

Att jag tänkt att detta "hur", som jag nämner i texten som så intressant för mig börjar sakta suddas ut. I stället är jag intresserad av annat; Vilka saker är jag kapabel av? Vad är det att använda sig av sin hela kapacitet på scenen? Jag ser fler möjligheter och fler alternativ att öppna upp nya frågor. Jag börjar tro på att mitt personliga skådespelarregister är brett och jag kan drömma större på grund av det. Min lektor i tal och röst, Stina Engström, sade åt mig en gång att jag behöver börja drömma och våga drömma stort. Och för att klara av att göra det behöver jag allra först veta vad jag själv vill och förälska mig i mitt eget jag. Nu tror jag att jag förstår henne. Mina intervjuer med Iida och Lidia byggde ändå först och främst på att få lära känna dem bättre som två konstnärer jag ser upp till och höra deras syn på detta vidunderliga arbete. Men en del byggde nog egentligen på en känsla av gammal rädsla; en rädsla att någon frågar mig om jag inte hinner fråga den först. Jag ville ställa dem frågor i stället för att själv behöva besvara dem.

Jag har äntligen hittat lite extra plats för att själv börja drömma.

Hänvisningar och källförteckning

Internetkällor:

Ehrström, Per. Lindeman, Maria. Molin, Sofia. 2021. En skådespelares arbete med sig själv. Texten är en essä publicerad på Cirkos hemsida. Hämtad 25.4.2023
<https://cirko.fi/en-skadespelares-arbete-med-sig-sjalv/>

Uniarts hemsidor. Hämtad 25.5.2023

<https://www.uniarts.fi/sv/utbildningsprogram/skadespelarkonst-pa-svenska-kandidat-och-magister/#antagning>

Föreställningar:

Svett. Teater Viirus. Produktion: Zodiak, Teater Viirus och Hanna Ahti. Arbetsgrupp: Hanna Ahti, Iida Kuningas, Aksinja Lommi, Tatu Nenonen, Piia Rinne, Jani-Matti Salo ja Heidi Soidinsalo. Premiär: 10.11.2021

Private Dancer. Hangö Teaterträff. Regi: Lidia Bäck. På scen S-magistrar 2018.
Premiär: 10.6.2022

<https://www.uniarts.fi/sv/evenemang/private-dancer/>

Övriga källor:

Intervju med Iida Kuningas 9.3.2023. Intervjuare Greta Lignell. Lignells privatarkiv, Helsingfors.

Intervju med Lidia Bäck 10.3.2023. Intervjuare Greta Lignell. Lignells privatarkiv, Helsingfors.